

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Івченко С. В. *С. Івченко*

Протокол № 2 від «17» жовтня 2018 р.

№1710201870

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки	магістра
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітня програма	Мова та література (французька)». Переклад

Луцьк-2018

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація» для студентів освітнього ступеня магістр за галуззю знань 03 Гуманітарні науки, спеціальністю 035 Філологія та освітньою програмою «Мова та література (французька)». Переклад»

Розробник:

Канд. філол. наук, старший викладач кафедри романських мов та інтерлінгвістики Т. М. Хайчевська

Рецензент:

Канд. пед. наук, доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики І. О. Гунчик

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри романських мов та інтерлінгвістики

протокол № 1 від 5 вересня 2018р.

Завідувач кафедри (Станіслав О.В.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією інституту іноземної філології

протокол № 2 від 20 вересня 2018 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету (Павлюк А. Б.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ . ____ . 2018 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (французька). Переклад магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 / 3		Рік навчання 6
		Семестр 11
		Лекції 24 год.
		Практичні 12 год.
		Самостійна робота: 48 год.
ІНДЗ: немає		Консультації: 6 год.
	Форма контролю: залік (11 семестр)	

Таблиця 1.2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (французька). Переклад магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 / 3		Рік навчання 5
		Семестр 12
		Лекції 14 год.
		Практичні 4 год.
		Самостійна робота: 60 год.
ІНДЗ: немає		Консультації: 12 год.
	Форма контролю: залік (12 семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Міжкультурна комунікація» є теоретична вибіркова навчальна дисципліна, яка входить до циклу навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки. Вивчення даної дисципліни передбачає ознайомлення студентів-магістрів з основними теоретичними проблемами міжкультурної комунікації, дослідженням мови у її взаємозв'язку з культурою, аналіз взаємодії етно- та лінгвокультурних чинників у процесі комунікації, навчання. Цей курс сприяє доповненню теоретичних знань студентів, отриманих протягом навчання у бакалавраті, а також дозволить сформувати у них необхідні компетенції у галузі міжкультурної комунікації, зокрема на базі французької мови.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

У ході вивчення дисципліни передбачається формування у студентів таких компетенцій у галузі міжкультурної комунікації:

- студент повинен бути обізнаний з основними поняттями та термінами, якими оперує міжкультурна комунікація – мова, культура, комунікація тощо;
- орієнтуватися у міждисциплінарних зв'язках, що пов'язують міжкультурну комунікацію та інші гуманітарні дисципліни;
- знати основну проблематику досліджень в галузі міжкультурної комунікації, зокрема пов'язаних із вивченням французької мови та наукові дослідження проведені в галузі міжкультурної комунікації;
- знати основні труднощі мовної та міжкультурної комунікації та шляхи їх подолання;
- використовувати знання про культурні особливості країни, у процесі вивчення/навчання іноземної мови;
- уміти зіставляти культурні особливості країни, мову яку вивчає, з культурними особливостями рідної країни;

- співвідносити соціокультурні реалії країни, мова якої вивчається, з відповідними мовними еквівалентами іноземної та рідної мов та правильної їх інтерпретувати;
- формулювати соціокультурний коментар для роз'яснення мовних реалій, мови яка вивчається;
- застосовувати набуті знання у майбутній професійній викладацькій або перекладацькій діяльності.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається із **двох змістових модулів**:

Змістовий модуль 1. *Міжкультурна комунікація: основні етапи розвитку, базові поняття та проблематика досліджень.*

Змістовий модуль 2. *Шляхи забезпечення ефективної міжкультурної комунікації.*

Змістовий модуль 1. Теорія міжкультурної комунікації в загальній системі комунікативної лінгвістики та інших гуманітарних наук

Тема 1. Основні поняття міжкультурної комунікації.

1. Мова, культура та комунікація.
2. Підходи вивчення взаємозв'язку між мовою та культурою.
3. Лінгвістичні розвідки французьких, українських та російських вчених в галузі міжкультурної комунікації.

Тема 2. Міжкультурна комунікація та суміжні дисципліни.

1. Міжкультурна комунікація та лінгвокультурологія.
2. Роль соціолінгвістики у вивченні комунікації іноземною мовою.
3. Лінгвокраїнознавство як галузь вивчення мовних та культурних реалій.

Тема 3. Стилї та види міжкультурної комунікації.

1. Стилї міжкультурної комунікації.
2. Вербальні та паравербальні засоби міжкультурної комунікації.

3. Роль невербального спілкування у процесі міжкультурної комунікації.

Змістовий модуль 2. Шляхи забезпечення ефективної міжкультурної комунікації

Тема 4. Лінгвістичний аспект міжкультурної комунікації.

1. Поняття «мовної картини світу».
2. Культурні стереотипи та поняття «культурний шок».
3. Проблема еквівалентності слів, понять, реалій.

Тема 5. Комунікативні невдачі у процесі міжкультурної комунікації.

1. Основні труднощі міжкультурної комунікації.
2. Комунікативні стратегії.
3. Лінгвістичні та екстралінгвістичні причини комунікативних невдач.

Тема 6. Навчання та міжкультурна комунікація.

1. Міжкультурний підхід у процесі навчання.
2. Підготовка фахівців з навичками у галузі міжкультурної комунікації.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Міжкультурна комунікація» складається з одного залікового кредиту за IX семестр, який оцінюється заліком. Складовими залікового кредиту є модулі, які відображають усі форми навчального навантаження студента: лекції, практичні заняття та самостійну роботу.

Кількість годин, відведених на них, згідно програми, розподіляється таким чином:

Таблиця 2.1. Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам.роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Теорія міжкультурної комунікації в загальній системі комунікативної лінгвістики та інших гуманітарних наук					
Тема 1. Основні поняття міжкультурної комунікації.	15	4	2	1	8
Тема 2. Міжкультурна комунікація в системі наук.	15	4	2	1	8
Тема 3. Стилї та види міжкультурної комунікації	15	4	2	1	8
Разом за змістовим модулем 1	45	12	6	3	24
Змістовий модуль 2.					
Шляхи забезпечення ефективної міжкультурної комунікації					
Тема 4. Лінгвістичний аспект міжкультурної комунікації	15	4	2	1	8
Тема 5. Комунікативні невдачі у процесі міжкультурної комунікації.	15	4	2	1	8
Тема 6. Навчання та міжкультурна комунікація.	15	4	2	1	8
Разом за змістовим модулем 2	45	12	6	3	24
<i>Усього годин</i>	90	24	12	6	48

Таблиця 2.2. Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам.роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Теорія міжкультурної комунікації в загальній системі комунікативної лінгвістики та інших гуманітарних наук					
Тема 1. Основні поняття міжкультурної комунікації.	18	4	2	2	10
Тема 2. Міжкультурна комунікація в системі наук.	14	2		2	10

Тема 3. Стилi та види міжкультурної комунікації.	14	2		2	10
Разом за змістовим модулем 1	46	8		6	30
Змістовий модуль 2.					
Шляхи забезпечення ефективної міжкультурної комунікації					
Тема 4. Лінгвістичний аспект міжкультурної комунікації	14	2		2	10
Тема 5. Комунікативні невдачі у процесі міжкультурної комунікації.	16	2	2	2	10
Тема 6. Навчання та міжкультурна комунікація.	14	2		2	10
Разом за змістовим модулем 2	44	6	2	6	30
<i>Усього годин</i>	<i>90</i>	<i>14</i>	<i>4</i>	<i>12</i>	<i>60</i>

5.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема
1.	La communication interculturelle : généralités.
2.	Les notions essentielles de la communication interculturelle
3.	La communication interculturelle en cinq catégories selon W. Gudykunst
4.	Les recherches essentielles en domaine de la communication interculturelle.
5.	Les styles de la communication interculturelle.
6.	L'image linguistique du monde.
7.	Les valeurs culturelles.
8.	Le problème d'équivalence des mots, des notions, des réalias.
9.	Les stéréotypes culturels et la notion du « choc culturel ».
10.	Les échecs au cours de la communication interculturelle.
11.	L'éducation et la communication interculturelle.

5.2. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема
1.	Особливості процесу сприйняття інформації у ході міжкультурної комунікації.
2.	Переклад як один із шляхів міжкультурної комунікації.
3.	Міжкультурна комунікація та її міждисциплінарні зв'язки.
4.	Особливості сприйняття таких універсальних понять як «Час» та «Простір» у різних культурах.

5.	Франція у загальній мовно-культурній картині світу: основні культурні стереотипи Франції.
6.	Освіта та міжкультурна комунікація.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає систематизацію теоретичного матеріалу, опрацювання додаткової літератури, підготовку практичних завдань, вивчення питань, які не увійшли до складу питань лекційного курсу та семінарських занять. На виконання самостійної роботи студенту відведено **48 год**.

Таблиця 3

№ з/п	Тема
1.	Основні галузі застосування міжкультурної комунікації.
2.	Взаємозв'язок міжкультурної комунікації та психології.
3.	Роль гендерних та вікових маркерів комунікантів у процесі міжкультурної комунікації.
4.	Міжкультурна комунікація та вивчення іноземних мов: новітні засоби навчання.
5.	Толерантність та її роль у міжкультурній комунікації.
6.	Вивчення термінологічного апарату міжкультурної комунікації.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ) – немає.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студента охоплене змістовими модулями (ЗМ) і здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни.

Поточний контроль реалізується у формі поточного аудиторного контролю, контролю виконання домашніх завдань і написання тематичних контрольних робіт.

Розподіл балів за семестр (денна та заочна форма):

Таблиця 4

Поточний контроль (маx = 40 балів)						Підсумковий контроль (маx = 60 балів)		
Модуль 1			Модуль 2			Модуль 3		
ЗМ 1			ЗМ 2			Самостійна робота	Заліковий тест	Усна відповідь на заліку
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
5	5	5	5	5	5	10	30	30

Під час вивчення курсу студент виконує такі види робіт: опрацювання та вивчення матеріалу лекційних занять, підготовка відповідей на семінарські заняття, виконання завдань для самостійної роботи, написання підсумкового тесту та підготовка усної відповіді на залік.

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано, незараховано з можливістю повторного складання. Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
75 - 81	C	
67 -74	D	
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів, визначається сумою балів за *поточне оцінювання* (максимум – 40 балів) і сумою балів за *заліковий контроль* (максимум – 60 балів).

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на інтерактивних лекціях та семінарських заняттях у межах змістового модуля. *Поточне оцінювання* включає в себе бали, отримані за поточний контроль (Модуль 1 = 30 балів) та самостійну роботу студента (Модуль 2 = 10 балів). Максимум – 40 балів.

Заліковий контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання залікового тесту та усної відповіді. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за залік (Модуль 3), становить 60 балів, з яких 30 балів – оцінка за заліковий тест, 30 балів – за усну відповідь. Якщо студент погоджується з результатом, який він отримав за поточний контроль і написання залікового тесту, він має право не складати залік в усній формі.

Критерії оцінювання знань студентів на заліку

Залік складається з двох частин:

- 1) написання залікового тесту (максимум – 30 балів) та
- 2) усної відповіді (максимум – 30 балів).

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається *повною (30 балів)*, якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і

адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається *недостатньо повною (20 балів)* за умов непоганого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною і обґрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається *неповною (10 балів)*, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Залік вважається *нескладеним* за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, необізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

а) Основна література

1. Манакін В. М. Мова та міжкультурна комунікація / Володимир Миколайович Манакін // навчальний посібник. – Київ : «Академія», 2012. – 288 с.

2 Терминасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / Светлана Григорьевна Тер-Минасова // Учебное пособие. – Москва : Слово/SLOVO, 201008. – 264 с.

3. Miroirs et fenêtres – Manuel de communication interculturelle / Martina Huber-Kreigler, Ildiko Lazar, John Strange, Efrosyni Tofaridou. – Galz : Editions du Conseil de l'Europe, 2005. – 128 p.

б) Додаткова література

1. Словарь терминов межкультурной коммуникации / И. Н. Жукова, М. Г. Лебедько, З. Г. Прошина, Н. Г. Юзефович. – Москва : Флинта-Наука, 2012. – 613 с.

2. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – Київ : Довіра, 2007. – 205 с.

3. Basic concepts of intercultural communication / Milton J. Bennett (Ed.). – Yarmouth : Intercultural Press, 1998. – 270 p.

4. Champ multiculturel, transactions interculturelles : des théories, des pratiques, des analyses / Khadiya-toulah Fall, Laurier Turgeon. – Paris : L'Harmattan, 2000. – 275 p.

5. Education et communication interculturelle / Martine Abdallah-Preteceille, Louis Porcher. – Paris : Presses universitaires de France, 2001. – 192 p.

6. La communication interculturelle / J. R. Ladmiral, E. M. Lipiansky. – Paris : Armand Colin, « Bibliothèque européenne des sciences de l'éducation », 1989. – 211 p.

7. Le sens de l'autre : stratégies, réseaux et cultures en situation interculturelle / Dominique Desjeux. – Paris : UNESCO, 1991. – 169 p.